Ένα κύμα οργής σε μια χώρα που καίγεται

Κώστας Κούσιαντας

«*Το τσουνάμι που σάρωσε τις ακτές* [της Σρι Λάνκα] *σαν ένας γιγάντιος οδοστρωτήρας, πρόσφερε στους κατασκευαστές μια ευκαιρία, και αυτοί έσπευσαν να την εκμεταλλευτούν.*»

Σέιθ Μάιντανς, *International Herald Tribune*, 10 Μαρτίου 2005[1].

Η χώρα καίγεται: Αττική, Εύβοια, Πελοπόννησος, Φθιώτιδα…, μερικές μόνο από τις περιοχές ολόκληρης της χώρας, στις οποίες επί μέρες καίγονταν ανεξέλεγκτα δάση, ζώα, σπίτια κι ολόκληρα χωριά, καλλιεργήσιμες εκτάσεις και επιχειρήσεις. Στις αναρίθμητες εστίες σε όλα αυτά τα μέτωπα, η φωτιά κατέκαψε τα πάντα επί ώρες και επί μέρες, χωρίς να εμφανιστεί ούτε ένα πυροσβεστικό όχημα και, φυσικά, κανένα μέσο εναέριας πυρόσβεσης. Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί από τις κατοικίες τους και πολλοί από αυτούς δεν θα μπορέσουν να ξαναγυρίσουν τους επόμενους μήνες ή και χρόνια. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι υφίστανται ήδη τις συνέπειες (οικονομικές, κοινωνικές και ψυχολογικές) αυτών των πυρκαγιών που ακόμα εξελίσσονται και θα βιώσουν με ακόμα πιο δραματικό τρόπο, ακόμα μεγαλύτερες συνέπειες μετά την κατάσβεση αυτών των πυρκαγιών. Οι ευρύτερες οικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες από αυτή την καταστροφή θα πλήξουν εκατομμύρια ανθρώπους τους επόμενους μήνες και τα επόμενα χρόνια. Δίπλα σε όλα αυτά, προστίθεται και η καταθλιπτική βεβαιότητα, ότι σύντομα θα ξαναδούμε τις ίδιες εικόνες φρίκης στις τηλεοράσεις μας ή έξω από τα σπίτια μας και γύρω απ’ τα χωριά μας, σε άλλες περιοχές της χώρας ή και στις ίδιες, τις επόμενες πιθανόν μέρες, μήνες και χρόνια…

Ο Μητοστάκης, στο ρόλο του πρωθυπουργού της χώρας, μίλησε δυο φορές δημόσια, πανηγυρίζοντας για τις επιτυχίες του κυβερνητικού σχεδίου για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών και την πλήρη επάρκεια του κρατικού μηχανισμού. Είπε ότι ο κύριος στόχος ήταν να μην υπάρξουν ανθρώπινες απώλειες κι ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε. Είπε ότι η διάσωση των δασών και των σπιτιών είναι δευτερεύοντες στόχοι οι οποίοι θυσιάζονται για την επίτευξη του βασικού στόχου. Είπε ότι τα σπίτια ξαναχτίζονται και τα δέντρα ξαναφυτρώνουν. Είπε ακόμα, ότι γι' αυτή την απροσδόκητη καταστροφή δεν φταίει η κυβέρνησή του, αλλά οι απροσδόκητα υψηλές θερμοκρασίες που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή, ένα παγκόσμιο πρόβλημα, το οποίο η κυβέρνησή του έχει ήδη ξεκινήσει να αντιμετωπίζει μαζί με τις υπόλοιπες κυβερνήσεις της ΕΕ. Και βέβαια υποσχέθηκε άμεσα καταβολή αποζημιώσεων και επιδομάτων, αποκατάσταση των ζημιών και αναδάσωση.

Στις δηλώσεις αυτές ο κυνισμός συναγωνίζεται το ψέμα και η απανθρωπιά την υποκρισία και τη χυδαιότητα. Κατανοούμε γιατί ο πρωθυπουργός έχει γίνει μάλλον το πιο απεχθές πρόσωπο σε όλη τη χώρα.

Ψέμα πρώτο: *«Η επάρκεια του κρατικού μηχανισμού»*.

Αποτελεί ψέμα ότι η πυροσβεστική υπηρεσία είναι επαρκώς εφοδιασμένη με προσωπικό και με μηχανήματα και αποτελεί χυδαιότητα να λέγεται αυτό καθώς καίγεται ολόκληρη η χώρα, μαζί με τα περίχωρα της πρωτεύουσας ενώ δεν εμφανίζεται ούτε ένα αεροπλάνο πυρόσβεσης· κι όταν επί μέρες επιχειρούν στο πεδίο μερικές δεκάδες εξαντλημένοι πυροσβέστες (των οποίων ο μισθός –ας ειπωθεί κι αυτό– ανέρχεται σε ψίχουλα). Κάθε προσπάθεια αυτοεπιβεβαίωσης της κυβέρνησης και των στελεχών της, που καλύπτονται πίσω από την παρουσίαση παραφουσκωμένων και, συνήθως, φανταστικών αριθμών, προσκρούει στην τραγική

πραγματικότητα που βιώνουμε: για την αντιμετώπιση αυτών των πυρκαγιών και των άλλων που θα ξεσπάσουν τους επόμενους μέρες, μήνες και χρόνια, απαιτούνται υπερδιπλάσιοι αριθμοί: σε μόνιμο, καταρτισμένο και καλά αμειβόμενο προσωπικό και σε επίγεια και εναέρια μέσα πυρόσβεσης. Κι αυτή η αλήθεια, δυστυχώς, δεν αποκαλύφθηκε αυτές τις μέρες. Είναι κοινός τόπος σε κάθε σοβαρό, ή έστω απλώς αξιοπρεπή προβληματισμό για το πώς αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των πυρκαγιών στη χώρα, εδώ και πολλά χρόνια, ήδη πριν την καταστροφή της Πάρνηθας (2007), της Ηλείας (2007) και στο Μάτι (2018). Όπως επίσης είναι πασιφανής αλήθεια, ότι η κυβέρνηση της ΝΔ (όπως εξάλλου και όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις), δεν είχαν καμιά διάθεση να χρηματοδοτήσουν τη διάσωση των δασών, την αντιμετώπιση των πυρκαγιών, την ενίσχυση του δημόσιου τομέα πυρόσβεσης. Ότι οι προτεραιότητες της κυβέρνησης της ΝΔ είναι η υποβάθμιση, απορρύθμιση και καταστροφή ολόκληρου του δημόσιου τομέα και των δημόσιων υπηρεσιών και η ενίσχυση του κατασταλτικού, αυταρχικού και μιλιταριστικού κράτους. Η δημιουργία ενός κράτους που καταστέλλει, τρομοκρατεί και καταπιέζει τον λαό του, για να τον αναγκάσει να αποδεχτεί εξαντλητικούς ρυθμούς οικονομικής εκμετάλλευσης, να μην αντιδράσει στην εκχώρηση της δημόσιας περιουσίας και των δημόσιων υπηρεσιών στους ληστές της αγοράς τους οποίους η κυβέρνηση εκπροσωπεί. Αλλά και να προετοιμάσει το λαό να γίνει κρέας για τα κανόνια του ελληνικού ιμπεριαλισμού. Όπως πολύ σωστά έχει επισημανθεί τις τελευταίες μέρες από πολλούς, ένα ραφάλ κοστίζει όσο δυο τρία πυροσβεστικά αεροπλάνα και η κυβέρνηση έχει δαπανήσει δισεκατομμύρια για την αγορά ραφάλ αλλά τίποτα για την αγορά αεροπλάνων πυρόσβεσης. Ακόμα χειρότερα όμως κι απ’ αυτή τη σύγκριση, δεν πρέπει να παραβλέπουμε, ότι ένα ραφάλ αποτελεί από μόνο του μια απειλή για το λαό πολύ χειρότερη κι από την απειλή των πυρκαγιών.

Διαβάζοντας και παρακολουθώντας τα ρεπορτάζ αυτών των ημερών από τα πεδία της καταστροφής, μένει κανείς –εκτός των άλλων– και με μια αίσθηση αηδίας και οργής, βλέποντας να κυκλοφορούν στις περιοχές που καταστρέφονται ή κινδυνεύουν να

καταστραφούν, εκατοντάδες αστυνομικοί, αλλά κανένας πυροσβέστης. Δεκάδες περιπολικά και κανένα πυροσβεστικό όχημα. Οι μόνες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού που γίνονται επί χρόνια είναι στην αστυνομία. Όχι στην πυροσβεστική, όχι στα νοσοκομεία. Αυτή είναι μια από τις απαντήσεις γιατί καίγονται τα δάση, οι άνθρωποι και τα χωριά, γιατί πεθαίνουν οι άνθρωποι από την πανδημία του κορονοϊού και από άλλες, εύκολα αντιμετωπίσιμες ασθένειες. Όπως αντίστοιχα και οι προσλήψεις των αστυνομικών για τα πανεπιστήμια, αντί για προσλήψεις καθηγητών και δασκάλων, είναι η απάντηση στο ερώτημα γιατί φέτος χιλιάδες παιδιά αποκλείστηκαν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ψέμα δεύτερο: *«Το κυβερνητικό σχέδιο αντιμετώπισης των πυρκαγιών λειτούργησε στην εντέλεια»*.

Το ψέμα αυτό καλύπτεται πίσω από τους αδιανόητους πανηγυρισμούς, ότι δεν υπήρξαν ανθρώπινα θύματα. Στην πραγματικότητα, αυτό που παραβλέπεται σε αυτόν τον βλακώδη και κυνικό ισχυρισμό, είναι αυτό που θα έπρεπε να είναι το αυτονόητο: ένα σχέδιο αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών αποσκοπεί πρωτίστως στην κατάσβεσή τους, έτσι ώστε να μην καταστραφεί το δάσος και φτάσει στη συνέχεια η πυρκαγιά να απειλήσει κατοικημένες περιοχές και ανθρώπους. Όταν υπάρχει ένα πραγματικό σχέδιο αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών, όταν υπάρχει επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού και μηχανικών μέσων, όταν υπάρχει συντονισμός αυτών των δυο, μπορεί να επιτυγχάνεται η κατάσβεση της πυρκαγιάς ως ***πρώτος και βασικός στόχος***. Συνέπεια της επίτευξης του πρώτου και βασικού αυτού στόχου είναι ότι δεν θα κινδυνέψουν ανθρώπινες ζωές. Μόνο όταν ο στόχος αυτός έχει εκ των προτέρων υπονομευτεί, απαξιωθεί και στην πραγματικότητα τεθεί εκτός επιχειρησιακού σχεδιασμού, μπορεί να φτάσουμε στην τραγική κατάσταση να σκεφτόμαστε… «ας σωθούν τουλάχιστον οι άνθρωποι».

Θα ήταν όμως ασυγχώρητο λάθος να κατηγορήσουμε την κυβέρνηση (όπως κάνει η αντιπολίτευση), ότι, γενικά, δεν έχει σχέδιο. Έχει σχέδιο η κυβέρνηση, το υλοποιεί και, μέχρι τώρα, το υλοποιεί με επιτυχία. Το πρόβλημα δεν είναι ότι δεν υπάρχει σχέδιο, το πρόβλημα είναι το ίδιο το σχέδιο που υπάρχει. Και επί πλέον, αυτό το σχέδιο αποτελεί μία από τις βασικές αιτίες της σημερινής τραγωδίας.

Ποιο είναι αυτό το σχέδιο;

Κατ' αρχάς, θα πρέπει να πούμε ότι το πολιτικό πνεύμα που κυριαρχεί σ' αυτό το σχέδιο, το χαρακτηρίζουν η χαμέρπεια και ο χυδαίος μικροπολιτικαντισμός: η πολιτική λογική του είναι να μπορέσει η κυβέρνηση της ΝΔ να συνεχίσει να έχει την ηγεσία της αξιωματικής αντιπολίτευσης υπό τη διαρκή απειλή ενός δικαστηρίου για τους νεκρούς από την πυρκαγιά στο Μάτι. Όχι μόνο να αξιοποιεί προπαγανδιστικά τους νεκρούς στο Μάτι, αλλά να εκφοβίζει μ' αυτούς τον ΣΥΡΙΖΑ (ο οποίος άλλωστε, πολύ εύκολα, εκφοβίζεται από μόνος του), απέναντι στο απίθανο ενδεχόμενο, να τολμήσουν ο Τσίπρας και το κόμμα του, να αναλάβουν σε κάποια περίπτωση (για οποιοδήποτε θέμα), μια δράση ουσιαστικής αντιπολίτευσης.

Όμως το επιχειρησιακό σχέδιο της κυβέρνησης δεν εξαντλείται σε μικροπολιτικούς στόχους. Έχει εκπονηθεί από τα αρμόδια επιτελεία της κυβέρνησης και του κράτους με αρκετή μάλλον επιμέλεια, έχει πάρει υπ' όψη του αρκετές παραμέτρους και, μέχρι στιγμής, φαίνεται να αποδίδει σε γενικές γραμμές. Αντίθετα από μια εύκολη κριτική (με την οποία μάλλον θα συμφωνούσε από ορισμένες απόψεις και ο Μητσοτάκης), ότι δηλαδή οι σχεδιασμοί της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών δεν έχουν πάρει στα σοβαρά την παράμετρο της κλιματικής αλλαγής, των πολύ υψηλών και μεγάλης διάρκειας θερμοκρασιών, των ακραίων καιρικών φαινομένων κτλ, στην πραγματικότητα το επιχειρησιακό σχέδιο με το οποίο αντιμετωπίζει σήμερα η κυβέρνηση τις πυρκαγιές που

καταστρέφουν τη χώρα, έχει λάβει πολύ σοβαρά υπ' όψη του όλες αυτές τις παραμέτρους. Είναι ένα σχέδιο για τέτοιες ακριβώς καταστάσεις εκτεταμένων καταστροφών που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή, κεντρικός άξονας του οποίου είναι η (μη διατυπωμένη βέβαια) θέση, ότι πρέπει να αφήνεται η καταστροφή να ολοκληρώνει ***ανεμπόδιστα*** το έργο της, φροντίζοντας η κυβέρνηση να μην υπάρξουν ανθρώπινες απώλειες (τουλάχιστον μαζικές απώλειες), καθώς αυτό θα ήταν πιο δύσκολα διαχειρίσιμο πολιτικά, κοινωνικά και επικοινωνιακά. Το κράτος δεν θα πρέπει να παρέμβει για να σταματήσει την καταστροφή, γιατί κάτι τέτοιο κοστίζει πολύ περισσότερο από τις συμβολικές αποζημιώσεις των πληγέντων και από την οποιαδήποτε αποκατάσταση των ζημιών, η οποία αποκατάσταση εξάλλου, θα ενταχθεί στους επόμενους και εκπονημένους από πριν σχεδιασμούς οικονομικής εκμετάλλευσης των συνεπειών της καταστροφής. Γι' αυτό και όλες αυτές τις μέρες βλέπουμε να πραγματοποιούνται σχεδιασμένες από πολύ καιρό πριν και με επιμέλεια, μαζικές και συντονισμένες εκκενώσεις χωριών, περιοχών και οικισμών, αλλά την ίδια στιγμή, πυροσβέστες τριγυρνούν στις φλεγόμενες περιοχές χωρίς να διαθέτουν ούτε ένα χάρτη για να ξέρουν πώς θα κινηθούν, ενώ για να έχουν ένα μπουκαλάκι νερό, να πρέπει να κινητοποιηθούν δίκτυα εθελοντών των τοπικών κοινωνιών.

Πολύ απλά, το σχέδιο της ΝΔ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, αποβλέπει αποκλειστικά και μόνο στη διαχείριση των αποτελεσμάτων τους και όχι στην ανάσχεσή τους. Η ανάσχεση κοστίζει. Η διαχείριση των συνεπειών μιας καταστροφής που οφείλεται στην κλιματική αλλαγή, μπορεί να αποβεί κερδοφόρα. Η καταστροφή στη Νέα Ορλεάνη δεν αποτελεί απλώς μια άλλη περίπτωση καταστροφής και κρατικής αδιαφορίας, αποτελεί κυρίως ένα επιτυχημένο μοντέλο του νεοφιλελευθερισμού[2]. Στο ζήτημα της καταστροφής σαν ευκαιρία κερδοφορίας θα επανέλθουμε.

Μια άλλη πτυχή του κυβερνητικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση τέτοιων καταστροφών, είναι οι υποχρεωτικές και «τυφλές» εκκενώσεις των περιοχών που πλήττονται ή απειλούνται.

Το σχέδιο αυτό λειτούργησε αρκετά καλά στην Αττική: η αστυνομία εκκένωσε απειλούμενες περιοχές, σε αρκετές περιπτώσεις με τη βία. Υπάρχουν αναφορές ακόμα και για ξυλοδαρμούς. Άνθρωποι οι οποίοι ήθελαν να μείνουν για να προστατέψουν τα σπίτια τους, υποχρεώθηκαν να τα εγκαταλείψουν, χωρίς να προλάβουν να πάρουν τίποτα μαζί τους. Και καθώς σε αυτές τις περιοχές δεν πήγε καθόλου η πυροσβεστική, το αποτέλεσμα ήταν να καούν δεκάδες κατοικίες και επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να είχαν σωθεί από τους κατοίκους τους. Το αντίθετο συμβαίνει στην Εύβοια και στις άλλες περιοχές. Οι κάτοικοι της Εύβοιας κατάλαβαν αρκετά έγκαιρα, ότι η απόφαση της κυβέρνησης ήταν να αφήσει να καούν τα σπίτια τους και τα δάση και αντιστάθηκαν στην υποχρεωτική εκκένωση που προσπάθησε να επιβάλει η αστυνομία. Υπάρχουν αναφορές για συμπλοκές της αστυνομίας με νεαρούς. Οι νέοι άντρες κυρίως (αλλά αρκετές φορές και γυναίκες) παρέμειναν στο χωριό για να το σώσουν και απομακρύνθηκαν μόνο οι οικογένειές τους. Στη συνέχεια συγκρότησαν ομάδες που τριγύριζαν από χωριό σε χωριό και έσβηναν τις φωτιές, κάποιες φορές μόνοι τους κάποιες φορές μαζί με πυροσβέστες. Αυτή η πολιτική ανυπακοή είχε πολλαπλά θετικά αποτελέσματα: πολλά χωριά, πολλά σπίτια, ακόμα και δασικές εκτάσεις σώθηκαν μέχρι στιγμής, λόγω της δράσης αυτών των ανθρώπων που αγωνίζονται με αυτοθυσία και αποφασιστικότητα και …με πενιχρά μέσα στη διάθεσή τους. Επί πλέον, σύμφωνα με μαρτυρίες στα ΜΜΕ, σε αυτές τις περιπτώσεις όπου οι κάτοικοι του χωριού μένουν και αγωνίζονται με γυμνά χέρια ενάντια στη φωτιά, οι δυνάμεις της πυροσβεστικής παραμένουν να τους βοηθήσουν, κάποιες φορές παρά τις εντολές που έχουν να εγκαταλείψουν την περιοχή. Επίσης, οι άνθρωποι αυτοί, οι οποίοι γνωρίζουν τα δάση πολύ καλύτερα από τους πυροσβέστες, τους δείχνουν τα δασικά μονοπάτια από τα οποία μπορούν να φτάστουν στις απομακρυσμένες εστίες φωτιάς και να τις σβήσουν.

Τρίτο ψέμα: *«Προτεραιότητα έχουν οι*

ανθρώπινες ζωές. Τα σπίτια ξαναχτίζονται κτλ…»

Πίσω από αυτόν τον ισχυρισμό (ο οποίος μοιάζει με κάτι σαν… φονταμενταλιστικό «ανθρωπισμό»), υποκρύπτονται δύο κυνικά ψεύδη, δηλωτικά της δεξιάς ηθικής:

α) Σ’ αυτόν τον ισχυρισμό, η ανθρώπινη ζωή νοείται αποκλειστικά και μόνο στην πιο στενή εκδοχή της βιολογικής της διάστασης. Δηλαδή, νοείται απογυμνωμένη και στερημένη από όλα όσα μπορούν να την καταστήσουν «ζωή» με κοινωνικούς όρους: «ζωή», την οποία ο άνθρωπος τη ζει, επειδή τη διασφαλίζει, την αναπτύσσει και την απολαμβάνει, μέσα από το πλέγμα των κοινωνικών σχέσεων που τη νοηματοδοτούν. Εκτός αυτού του πλέγματος (της οικογένειας, των φίλων, της περιοχής με τους γείτονες και τους συντοπίτες και των συναδέλφων της δουλειάς, της οποιαδήποτε συλλογικότητας στην οποία μπορεί να εντάσσεται κάποιο άτομο, της τοπικής του δραστηριότητας στον κήπο του, το χωράφι του, στα ζώα του…) η ζωή δεν μπορεί να έχει άλλο έρεισμα, παρά μόνο τον φόβο του θανάτου. Πρόκειται για μια ζωή που δεν υπόσχεται την απόλαυσή της, αλλά τη διαφυγή απ’ το θάνατο. Κατά μία έννοια, είναι μια ζωή υποταγμένη στην εξουσία, η οποία μπορεί να την εγγυάται επειδή μπορεί και να την αφαιρεί.

Δεν πρόκειται για αφηρημένες φιλοσοφικές ανησυχίες, αλλά για πραγματικές αγωνίες πραγματικών ανθρώπων. Οι πυρκαγιές που βρίσκονται σε εξέλιξη και οι άλλες που θα ακολουθήσουν, προκαλούν πραγματικό ξεριζωμό, εκτοπίσεις, ακόμα και προσφυγοποίηση χιλιάδων ανθρώπων. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν χάσει τα πάντα κι όταν λέμε τα πάντα, εννοούμε κυρίως εκείνα τα κοινωνικά και υλικά στοιχεία, από τα οποία είχε διαμορφωθεί η κοινωνική τους ύπαρξη, δηλαδή, η «ζωή» τους (την οποία υποτίθεται ότι διασφάλισε το επιχειρησιακό σχέδιο της κυβέρνησης της ΝΔ). Πώς θα ζήσει στο εξής ένας άνθρωπος ή μια

οικογένεια που έχουν χάσει την πρώτη και μοναδική τους κατοικία; Πώς θα ζήσει μια αγροτική οικογένεια, τα χωράφια της οποίας έχουν έχουν καεί; Πώς θα ζήσουν στο εξής άνθρωποι οι οποίοι δούλευαν στις επιχειρήσεις, τις βιοτεχνίες και τις βιομηχανίες οι οποίες έχουν καταστραφεί; Ένα μεγάλο μέρος αυτού του πληθυσμού, θα πρέπει να θεωρηθεί, ως εσωτερικοί πρόσφυγες, καθώς για μεγάλο χρονικό διάστημα, ή και για πάντα, δεν θα έχουν πια τη δυνατότητα να επιστρέψουν στον τόπο τους. Ένα πολύ μεγαλύτερο τμήμα αυτών των ανθρώπων, έχουν δεχτεί ανεπανόρθωτα πλήγματα στη ζωή τους, έτσι όπως την είχαν οργανώσει και τη ζούσαν οι ίδιοι. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε τις σοβαρές τραυματικές ψυχολογικές επιπτώσεις που επιφέρουν τέτοιες καταστροφές στα θύματά τους[3].

β) Ο «ανθρωπισμός» του Μητσοτάκη όμως κρύβει και άλλο ένα ψέμα. Ότι δηλαδή, πρόκειται για έναν «ανθρωπισμό» ταξικά και κυνικά επιλεκτικό. Πολύ απλά, για τον Μητσοτάκη και για την κυβέρνησή του, όλες οι ανθρώπινες ζωές δεν αξίζουν το ίδιο και αυτή η τυπικά δεξιά «ηθική» αρχή καθόρισε και τις επιχειρήσεις πυρόσβεσης και διάσωσης. Οι επιχειρήσεις αυτές αναπτύχθηκαν (και συνεχίζουν) κατά μήκος ενός άξονα προτεραιοτήτων: στην κορυφή αυτών των προτεραιοτήτων βρέθηκαν οι περιοχές στη Βόρεια Αττική, ενώ για την Εύβοια η απόφαση, απ' ότι φαίνεται, ήταν: «την αφήνουμε να καεί». Αλλά ακόμα και μέσα στις περιοχές της Αττικής υπήρξε (και υπάρχει) μια σαφής διαφοροποίηση και επιλογή. Οι περισσότερες δυνάμεις της πυροσβεστικής διατέθηκαν για τη φύλαξη των περιοχών και των σπιτιών που διαμένει η αστική τάξη και τα στελέχη της κυβέρνησης, ακόμα κι όταν στην περιοχή δεν υπήρχε φωτιά. Αντίθετα, οι φτωχές και μικρομεσαίες περιουσίες αφέθηκαν να καούν από φωτιές που θα μπορούσαν να σβηστούν και με ένα κουβά νερό. Σε πολλές κατοικημένες περιοχές που κάηκαν ολοσχερώς, δεν εμφανίστηκε ποτέ κανένας πυροσβέστης.

Και βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι στον «πάτο» αυτής της κλίμακας των «ηθικών αξιών» της δεξιάς βρίσκονται οι πρόσφυγες. Τα δύο στρατόπεδα συγκέντρωσης, της Αμυγδαλέζας και

της Μαλακάσας, εκκενώθηκαν τελικά εντελώς, μόνο όταν η φωτιά έφτασε έξω απ' αυτά. Μέχρι εκείνη τη στιγμή και επί μέρες, οι πρόσφυγες ζούσαν μέσα σε αποπνικτικές συνθήκες και με τον τρόμο ότι από στιγμή σε στιγμή μπορεί να καιγόντουσαν ζωντανοί. Στις περιοχές αυτές, οι Έλληνες κάτοικοί τους, είχαν απομακρυνθεί από την πρώτη στιγμή που ξέσπασε η πυρκαγιά. Η απάντηση του Μυταράκη στην ευρωβουλεύτρια των Πράσινων Τίνεκε Στρικ, η οποία ζήτησε να απομακρυνθούν οι φυλακισμένοι της Αμυγδαλέζας, δείχνει ότι πρόκειται για μια σαφή πολιτική επιλογή που είχε τα χαρακτηριστικά της σαδιστικής, τιμωρητικής συμπεριφοράς σε βάρος των φυλακισμένων προσφύγων. Απάντησε λοιπόν ο Μυταράκης (θυμίζοντας κάτι από Χάινριχ Χίμλερ), ότι, ούτε λίγο – ούτε πολύ, η κυβέρνησή του ενδιαφέρεται για τους Έλληνες… Αν και απ' ότι φάνηκε λίγες ώρες μόνο αργότερα, ενδιαφέρεται πρωτίστως για κάποιους Έλληνες, η ζωή των οποίων αξίζει περισσότερο απ' τις ζωές άλλων Ελλήνων (πάντα σύμφωνα με το ηθικό μετρικό σύστημα της δεξιάς).

Με μια ανάλογη αξιολογική κλίμακα αντιμετωπίστηκε και το ζήτημα της «πολιτιστικής κληρονομιάς» και του Τατοΐου. Η διάσωση «των τάφων των βασιλέων» έγινε πρώτη προτεραιότητα και διατέθηκαν δυνάμεις, τη στιγμή που παραδίπλα καίγονταν σπίτια και δασικές εκτάσεις. Η προσπάθεια να παρουσιαστούν τα σύμβολα της ελληνικής βασιλείας ως μέρος της πολιτισμικής «μας» κληρονομιάς (και μάλλον ο τάφος της Φρειδερίκης έχει την ίδια αξία, αν όχι και μεγαλύτερη, από την Ολυμπία και τις Μυκήνες), υποδηλώνει ότι η περίοδος της βασιλείας εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην πνευματική συγκρότηση της σύγχρονης δεξιάς (παρ' όλο που ο θεσμός της βασιλείας ήταν πάντα μισητός για την μεγάλη πλειοψηφία του λαού, η ΝΔ θέλει να μετατρέψει σε τόπο προσκυνήματος για τη δεξιά το Τατόι).

Τέταρτο ψέμα: *«Τα σπίτια ξαναχτίζονται, τα δέντρα ξαναφυτρώνουν».*

Πόσα όμως καμμένα δάση θα αναδασωθούν και τι θα ξαναχτιστεί στην περιοχή;

Οι πυρκαγιές της πρώτης εβδομάδας του Αυγούστου 2021 έχουν κατακάψει σχεδόν 650.000 στρέμματα, σε μεγάλο βαθμό δασικής έκτασης: Εύβοια 460.000 στρέμματα. Πελοπόννησος 110.000. Αττική 80.000 στρέμματα. Για ολόκληρο το 2021 (θερινούς μήνες) έχουν καεί συνολικά 933.680 στρέμματα σε ολόκληρη τη χώρα. Η καταστροφή είναι τεράστια. Σε πολλές από αυτές τις καμένες εκτάσεις, καταστροφή ήταν τέτοια, που είναι αδύνατο μάλλον να υπάρξει φυσική αναγέννηση του δάσους. Εκεί θα πρέπει να υπάρξουν εντατικές προσπάθειες αναδάσωσης. Στις υπόλοιπες δασικές εκτάσεις που κάηκαν και στις οποίες όμως το δάσος μπορεί να αναγεννηθεί, και πάλι αυτό θα είναι δύσκολο αν και σ’ αυτές δεν υπάρξει προστασία των καμένων εκτάσεων από τις πλημμύρες και τη διάβρωση. Οι πλημμύρες θα είναι η επόμενη μεγάλη απειλή, όχι μόνο για τις δασικές εκτάσεις αλλά και για τις κατοικημένες περιοχές (αγροτικές και αστικές) κοντά στα δάση. Οι κάτοικοί τους θα αντιμετωπίσουν (πιθανόν και από τις επόμενες μέρες) καταστροφικές πλημμύρες, ίσως ακόμα πιο επικίνδυνες κι από τις πυρκαγιές. Τα «ακραία καιρικά φαινόμενα» θα ενσκήψουν με αυξημένη ένταση σ’ αυτές τις περιοχές, αλλά και πιο πέρα από αυτές, εξαιτίας αυτών των πυρκαγιών. Επιπλέον οι πυρκαγιές έχουν εξοντώσει ένα πολύ μεγάλο μέρος της άγριας πανίδας στις περιοχές που κατέστρεψαν. Το οικοσύστημα όμως και των ζώων που γλίτωσαν έχει επίσης καταστραφεί και το επόμενο διάστημα τα περισσότερα άγρια ζώα δεν θα μπορούν να βρουν τροφή. Η αντιμετώπιση όλων αυτών των συνεπειών απαιτούν τεράστιους πόρους και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, που φυσικά είναι αστείο να σκέφτεται κανείς ότι μπορούν να εξασφαλιστούν με τα ψίχουλα που εξήγγειλε ο Μητσοτάκης («σημαντικοί πόροι» και «συμπληρωματικό ποσό των 500 εκατομμυρίων»).

Το ίδιο συμβαίνει και με τις περιουσίες που καταστράφηκαν από την πυρκαγιά, καθώς και με τις ευρύτερες οικονομικές συνέπειες

για τους κατοίκους των περιοχών που επλήγησαν από τη φωτιά. Εκτός από τις κατοικίες που καταστράφηκαν ολοσχερώς ή μερικώς, έχει επίσης καεί ένας ανυπολόγιστος αριθμός κοπαδιών αιγοπροβάτων, μελίσσια, αποθήκες με ζωοτροφές, αγροτικά μηχανήματα, στάνες, αγροτικές επιχειρήσεις, ελαιώνες, εκτάσεις με οπωροφόρα κι άλλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Πολλοί άνθρωποι που δούλευαν στο δάσος θα μείνουν άνεργοι (πχ ρητινοπαραγωγοί στην Εύβοια). Πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους που ζούσαν μέχρι σήμερα στις περιοχές που καταστράφηκαν, θα υποχρεωθούν τους επόμενους μήνες να εγκαταλείψουν τον τόπο τους για να επιβιώσουν.

Εκτός όμως των παραπάνω, δεν πρέπει να παραβλέπουμε και το γεγονός ότι αυτές οι καμένες εκτάσεις αποτελούν πάντα και μια τεράστια ευκαιρία κερδοφορίας για το κεφάλαιο. Τα δάση που καίγονται, αν και εξακολουθούν de jure να διατηρούν τον χαρακτηρισμό «δασική έκταση», αυτό που *de facto* θα συμβεί, είναι, είτε να περάσουν στα χέρια καταπατητών καπιταλιστών, τα χέρια των οποίων έχουν λυθεί με το νόμο Χατζηδάκη (και να αποχαρακτηριστούν ως δασικές εκτάσεις), είτε να ενταχθούν σε ευρύτερους σχεδιασμούς οικονομικής εκμετάλλευσης και «άξιοποίησης», ακόμα και με το πρόσχημα της προστασίας τους. Αυτό διαφαίνεται ξεκάθαρα πίσω από τις υποσχέσεις του Μητσοτάκη, για άμεση αναδάσωση (χωρίς επιστημονικό σχεδιασμό και επίβλεψη) από «αναδόχους… ιδρύματα, ιδιώτες, επιχειρήσεις, συλλόγους». Δηλαδή μια πλήρης παραχώρηση των δασών που κάηκαν στα αρπακτικά της αγοράς που καραδοκούν να μετατρέψουν την καταστροφή σε ευκαιρίες κερδοφορίας.

Από μια ανάλογη τύχη δεν θα είναι εύκολο να γλιτώσουν ούτε και οι ιδιωτικές αγροτικές εκτάσεις στις περιοχές που καταστράφηκαν, καθώς πολλές από αυτές, που ανήκουν σε ανθρώπους οι οποίοι έχουν καταστραφεί οικονομικά και χρειάζονται άμεσα χρήματα, θα ξεπουληθούν «για ένα κομμάτι ψωμί».

Δεν πρόκειται για «τυχοδιωκτικές» προσπάθειες κάποιων, ευνοούμενων από την κυβέρνηση, επιχειρηματικών κύκλων, αλλά

για μια ευρύτερη στρατηγική ανάκαμψης του ελληνικού καπιταλισμού. Η ανάπτυξη του κατασκευαστικού τομέα και του τομέα ακινήτων αποτελεί ήδη για την κυβέρνηση της ΝΔ προτεραιότητα, καθώς θεωρείται ότι θα προσελκύσουν επενδυτές και θα λειτουργήσουν ως η κινητήρια δύναμη ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας. Ο Μητσοτάκης φιλοδοξεί να αναζωογονήσει τον ελληνικό καπιταλισμό μέσα από τις στάχτες της Εύβοιας, της Ηλείας, της Αττικής… και όπου αλλού μπορέσει.

Ψέμα πέμπτο: *«Φταίει ο απροσδόκητα υψηλός και παρατεταμένος καύσωνας»*.

Το ψέμα βρίσκεται στη λέξη «απροσδόκητα». Ο καύσωνας δεν ήταν απροσδόκητος, οι μετεωρολόγοι ενημέρωναν πολλές μέρες πριν γι' αυτόν και η πυροσβεστική υπηρεσία προειδοποιούσε για τον κίνδυνο μεγάλων πυρκαγιών, αλλά κυρίως, δεν ήταν απροσδόκητο το γεγονός ότι η κλιματική αλλαγή προκαλεί παρατεταμένες περιόδους ζέστης και καύσωνες που έχουν σαν αποτέλεσμα (και) τεράστιες πυρκαγιές. Χιλιάδες εργασίες επιστημόνων τα τελευταία χρόνια έχουν επιχειρηματολογήσει σχετικά. Οι πυρκαγιές της Αυστραλίας, των ΗΠΑ, του Καναδά, έδειξαν ότι τέτοια φαινόμενα θα επαναλαμβάνονται διαρκώς και σε ολόκληρο τον κόσμο. Για την Ελλάδα ήταν κάτι περισσότερο από αναμενόμενο, αφού μεγάλες καταστροφικές πυρκαγιές έχουμε σχεδόν κάθε χρόνο εδώ και δεκαετίες. Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι αυτές οι καταστροφικές πυρκαγιές που ακόμα βρίσκονται σε εξέλιξη, ξεκίνησαν σαν μικρές φωτιές τις οποίες εύκολα θα μπορούσαν να τις έχουν σβήσει με μερικές ρίψεις νερού από τον αέρα, ή με λίγα περισσότερα πυροσβεστικά οχήματα να επιχειρούν στην περιοχή.

Ψέμα έκτο: *Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής*.

Η διαβεβαίωση του Μητσοτάκη, ότι η κυβέρνησή του, μαζί με τις υπόλοιπες κυβερνήσεις της ΕΕ έχουν επεξεργαστεί σχέδια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της αύξησης της θερμοκρασίας δεν θα πρέπει να θεωρηθεί προπαγανδιστική υπεκφυγή. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μια πραγματικότητα που υποχρεώνει τα κράτη της ΕΕ να την πάρουν υπόψη τους και να καταρτίσουν σχέδια με τα οποία ισχυρίζονται ότι θα την αντιμετωπίσουν. Το πρόβλημα όμως με αυτούς τους σχεδιασμούς είναι ότι δεν αποσκοπούν στην αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής. Οι κυβερνήσεις της ΕΕ έχουν αποδεχτεί σαν μη αναστρέψιμη πραγματικότητα την αύξηση της θερμοκρασίας πάνω από 1,5°C (για να μην θιγεί η ασύδοτη καπιταλιστική ανάπτυξη και καταστροφή του περιβάλλοντος) και θέτουν ως στόχο η αύξηση πάνω από 1,5°C να είναι «προσωρινή». Υποτίθεται, ότι με μακροχρόνια προγράμματα «πράσινης ανάπτυξης» θα πετύχουν αυτόν τον στόχο και θα θέσουν τις προϋποθέσεις για την μείωση της θερμοκρασίας στα φυσιολογικά επίπεδα (μια υποθετική «ψύξη» του πλανήτη). Όμως τα ακραία φαινόμενα που εξελίσσονται ανεξέλεγκτα και με γρήγορους ρυθμούς (καύσωνες, πυρκαγιές, πλημμύρες, παγετώνες, ερημοποίηση) είναι τα αποτελέσματα της αύξησης της θερμοκρασίας στα σημερινά επίπεδα τα οποία οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις αδυνατούν να αντιμετωπίσουν, γιατί η αντιμετώπισή τους προϋποθέτει μια ριζική αλλαγή της κλιματικής πολιτικής, μιας τέτοιας έκτασης και βάθους, που μόνο με τη ριζική αλλαγή του ταξικού συσχετισμού μπορεί να επιτευχθεί. Οι κυβερνήσεις της ΕΕ (οι οποίες φιλοδοξούν να επιβάλουν σε ολόκληρο τον πλανήτη το δικό τους μοντέλο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής, προβάλλοντας το ιδεολόγημα του «πράσινου καπιταλισμού») δεν έχουν ούτε τη δυνατότητα, ούτε τη διάθεση να αναχαιτίσουν την παγκόσμια καταστροφή.

Στην πραγματικότητα, αυτή την πολιτική ακολουθούν και οι σχεδιασμοί της κυβέρνησης της ΝΔ για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Δεν γίνεται καμιά προσπάθεια για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής (καύσωνες, ξηρασία,

πυρκαγιές κτλ), καθώς κάτι τέτοιο θεωρείται φυσιολογικό να συμβαίνει στα πλαίσια μιας πολιτικής που αποδέχεται ως μη αναστρέψιμη («άμεσα») την αύξηση της θερμοκρασίας πάνω από 1,5°C. Η άλλη παράμετρος αυτής της ελληνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής είναι η σαφής επιλογή, όχι μόνο να υποστούν όλο το βάρος των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής οι λαϊκές μάζες, αλλά και η διαχείριση αυτών των συνεπειών να ενταχθεί στους σχεδιασμούς τους για οικονομική ανάπτυξη και κερδοφορία του κεφαλαίου[4].

Έβδομο ψέμα, μαζί με σύγχυση: *Οι εμπρηστές και οι συνωμοσίες.*

Σε κάθε μεγάλη πυρκαγιά κατά την οποία αποκαλύπτονται οι ευθύνες των κυβερνήσεων, εμφανίζονται μαζί και διάφορα σενάρια εμπρησμού. Κατά τη δεκαετία του ‘90, τα ΜΜΕ ισχυρίζονταν με μανία ότι τις πυρκαγιές τις έβαζαν οι Αλβανοί μετανάστες. Λίγο αργότερα ήταν οι «Τούρκοι πράκτορες». Σε κάποιες περιπτώσεις, πιο πρόσφατα, τα κανάλια επιχείρησαν να παρουσιάσουν ως εμπρηστές τους… αντιεξουσιαστές. Και ως προς αυτό δεν έχουν αλλάξει πολλά πράγματα. Δεν είναι μόνο τα στελέχη της κυβέρνησης, τα οποία προσπαθούν να καλύψουν τις εγκληματικές της ευθύνες με σενάρια εμπρηστών, αλλά θα λέγαμε ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός, μέχρι τα πιο υψηλά του κλιμάκια, τον Άρειο Πάγο. Τις μέρες που καίγεται ολόκληρη η χώρα, τα ΜΜΕ αναφέρονται διαρκώς σε συλλήψεις υπόπτων για εμπρησμό ή για… πρόθεση εμπρησμού(!): από αγρότες που έκαναν κάποια εργασία στην ύπαιθρο, μέχρι πρόσφυγες που κυκλοφορούσαν σε κάποιο πάρκο με… έναν αναπτήρα στη τσέπη.

Ταυτόχρονα όμως, μια ανάλογη τάση αναζήτησης εμπρηστών και συνωμοσιών, υπάρχει και στη βάση της κοινωνίας, ακόμα και μεταξύ των θυμάτων αυτών των πυρκαγιών (πχ., η βεβαιότητα ότι οι πυρκαγιές σχετίζονται με τις προσπάθειες εγκατάστασης ανεμογεννητριών). Βέβαια, σ’ αυτή τη δεύτερη περίπτωση, ως

ύποπτοι εμπρησμού θεωρούνται σκοτεινά επιχειρηματικά κέντρα και συμφέροντα. Εδώ έχουμε να κάνουμε όχι με μια προσπάθεια συγκάλυψης της αλήθειας, αλλά, θα λέγαμε, με μια προσπάθεια αναζήτησής της προς λάθος κατεύθυνση. Γιατί, σ' αυτή τη δεύτερη περίπτωση, αυτό που είναι δύσκολο να κατανοηθεί, είναι ότι ολόκληρη η λειτουργία του σύγχρονου καπιταλιστικού συστήματος (όχι μόνο κάποια σκοτεινά κέντρα και συμφέροντά του), με τους μηχανισμούς του και τις πολιτικές και οικονομικές του δομές, παράγει συγκεκριμένες πολιτικές και οικονομικές στρατηγικές για τη διαχείριση του περιβάλλοντος και των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Αυτές οι στρατηγικές αποσκοπούν στην απρόσκοπτη κερδοφορία του κεφαλαίου και σε αυτό τον στόχο (προϋπόθεση ύπαρξης του κεφαλαίου) θα υπαχθούν αντικειμενικά, τόσο η αντιμετώπιση (άρνηση αντιμετώπισης) της κλιματικής αλλαγής και της προστασίας του περιβάλλοντος (επειδή υπονομεύουν την κερδοφορία του κεφαλαίου και την καπιταλιστική ανάπτυξη), όσο και η εκμετάλλευση των καταστροφικών συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, καθώς η αποκατάσταση από τις καταστροφές αποτελεί μια ευκαιρία για τους καπιταλιστές να επεκτείνουν τα πεδία της κερδοφορίας τους σε βάρος των λαϊκών μαζών.

Και η ώρα της αλήθειας: η λαϊκή οργή

Η κυβέρνηση της ΝΔ και προσωπικά ο ίδιος ο Μητστοτάκης έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με ένα κλίμα οργής, η έκταση και η ένταση του οποίου υπερβαίνει κατά πολύ τον θυμό που αισθάνθηκε ο κόσμος από τη χυδαία και προκλητική επίδειξη καταστολής και αυταρχισμού από την αστυνομία του Χρυσοχοΐδη τον Μάρτη του 2021. Για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια ένας πρωθυπουργός βρίζεται δημόσια από τον κόσμο. Οι αντίστοιχες περιπτώσεις όπου ένας πολιτικός βρίζονταν μαζικά και δημόσια αφορούσαν (τι σύμπτωση!) τον πατέρα του σημερινού πρωθυπουργού, τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη, το καλοκαίρι του 1965 (στις διαδηλώσεις των Ιουλιανών) και το καλοκαίρι του 1992 (στις διαδηλώσεις της

ΕΑΣ).

Αυτή η οργή δεν μπορεί να βρει πολιτική διέξοδο και έκφραση μέσα στο κοινοβούλιο, από την αξιωματική αντιπολίτευση και τα δυο μικρότερα αριστερά κόμματα. Η αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί επί της ουσίας κριτική στήριξη της κυβερνητικής πολιτικής σε όλα τα μεγάλα και τα μικρότερα πολιτικά ζητήματα. Και στο ζήτημα των πυρκαγιών. Δεν έχει να προσφέρει καμιά διέξοδο στον απελπισμένο και εξοργισμένο κόσμο που εδώ και τώρα θέλει να ξεμπερδεύει με τον Μητσοτάκη. Ούτε το ΚΚΕ και το ΜΕΡΑ 25 έχουν να προσφέρουν κάποια εναλλακτική προοπτική. Αν και το μικρό τους μέγεθος δεν τα καθιστά μια πιθανή ορατή κοινοβουλευτική εναλλακτική λύση, η πολιτική τους δράση περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο στους διαδρόμους του κοινοβουλίου και στις παρυφές των θεσμών του κράτους. Ο πολιτικός συντηρητισμός τους δεν μπορεί να διαμορφώσει πεδία έκφρασης της τεράστιας οργής που βράζει μέσα στην κοινωνία. Κι ακόμα χειρότερα: σκόπιμα και συστηματικά αποφεύγουν να συνδέσουν την άτολμη κοινοβουλευτική τους ρητορεία με οποιαδήποτε προσπάθεια συγκρότησης μιας κινηματικής αντιπολίτευσης που θα έθετε ως στόχο της την ανατροπή της κυβέρνησης Μητσοτάκη.

Η οργή όμως ενάντια στην κυβέρνηση αποτελεί μια πραγματική κοινωνική δύναμη η οποία εξελίσσεται σωρευτικά από τις πρώτες ημέρες και τα πρώτα έργα αυτής της κυβέρνησης. Η εγκληματική εγκατάλειψη των δασών και των ανθρώπων στις πυρκαγιές που κατέκαψαν τη χώρα είναι η οργανική συνέχεια της πολιτικής της ΝΔ για την αντιμετώπιση της πανδημίας (με τα ίδια ουσιαστικά χαρακτηριστικά) και έτσι βιώνεται και την κατανοεί ο κόσμος. Οι ελλείψεις προσωπικού στα νοσοκομεία και οι ελλείψεις σε νοσοκομεία βρίσκουν την αντανάκλασή τους στις ελλείψεις σε πυροσβέστες και μηχανήματα κατάσβεσης της φωτιάς. Κι αυτό, κάνει τον κόσμο να θυμώνει ακόμα περισσότερο.

Δεν είναι αυτονόητο όμως ότι αυτή η οργή που συσσωρεύεται και επεκτείνεται, θα βρει μια μαζική κινηματική διέξοδο, αν και η διεθνείς εμπειρίες δείχνουν ότι βρισκόμαστε πιθανόν πριν από

μια νέα παγκόσμια φάση λαϊκών εξεγέρσεων. Παρ’ όλ’ αυτά, η κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε σήμερα, δείχνει μάλλον περισσότερο έναν κόσμο ο οποίος ασφυκτιά και οργίζεται, αλλά δεν μπορεί ακόμα να βρει και να σκεφτεί τρόπους για να μετατρέψει τα αισθήματα δυσαρέσκειας σε μαζικές και θετικές δράσεις διεκδίκησης των δικαιωμάτων του και υπεράσπισης της ζωής του. Σε αυτή τη φάση λοιπόν, ο στόχος των οργανωμένων κινηματικών και πολιτικών αντικαπιταλιστικών δυνάμεων, θα πρέπει να είναι, να διαμορφώσουν κινηματικές δυναμικές που θα πλαισιωθούν από τις ευρύτερες λαϊκές μάζες και θα τους δώσουν τη δυνατότητα να αγωνιστούν για τις διεκδικήσεις τους, τα δικαιώματά τους και τις επιθυμίες τους.

Άμεσα πρέπει να πούμε:

Κάτω η κυβέρνηση της ΝΔ.

Στη φυλακή αυτοί που αφήσανε τη χώρα να καεί.

Η επέκταση της φωτιάς στην Εύβοια είναι ενδεικτική της απόφασης της κυβέρνησης να την αφήσει να εξελιχθεί ανεξέλεγκτα

Σημειώσεις

1 Naomi Klein, *Το δόγμα του σοκ*, Λιβάνης Αθήνα 2010, σελ. 518. μετάφραση Άγγελος Φιλιππάτος.

2 Όπως χαρακτηριστικά έγραψε ο Μίλτον Φρίντμαν στη *Wall Street Journal*, αμέσως μετά την καταστροφή της Νέας Ορλεάνης από τον

Τυφώνα Κατρίνα, δεν ήταν μόνο μια καταστροφή, αλλά και «μια ευκαιρία». Η καταστροφή της Νέας Ορλεάνης δεν ήταν μόνο το αποτέλεσμα ενός ακραίου καιρικού φαινομένου (συνέπεια της κλιματικής αλλαγής), αλλά και το αποτέλεσμα της διακοπής της χρηματοδότησης από την κυβέρνηση Μπους προγραμμάτων και έργων για την άμβλυνση των καταστροφών. Για παράδειγμα, τα φράγματα του ποταμού κατέρρευσαν επειδή δεν είχαν συντηρηθεί. Και βέβαια μετά την καταστροφή, ακολούθησε ένα όργιο εκμετάλλευσης των κατεστραμμένων περιοχών και ραγδαίας αλλαγής των κοινωνικών τους χαρακτηριστικών. Οι μεγάλες καπιταλιστικές επιχειρήσεις εκδίωξαν τους φτωχούς από τις περιοχές τους. Για την καταστροφή στη Νέα Ορλεάνη και όσα ακολούθησαν, χρήσιμο παραμένει το βιβλίο της Naomi Klein, *Το δόγμα του σοκ*, ό.π., σσ. 544-560. Η Naomi Klein αναφέρει επίσης και την περίπτωση της Σρι Λάνκα, οι ακτές της οποίας σαρώθηκαν από τσουνάμι το 2004 (όπως και της Ινδονησίας και των Μαλδίβων). Κι εκεί ακολουθήθηκε η ίδια ακριβώς λογική για την αποκατάσταση ως ευκαιρία κερδοφορίας του κεφαλαίου. Τα σχέδια που υλοποιήθηκαν είχαν σαν έναν από τους βασικούς τους στόχους να εκδιώξουν τους φτωχούς ψαράδες από τις ακτές. Naomi Klein, *Ό.π.*, σσ. 517-543.

3 Σε ρεπορτάζ κάποιου καναλιού ένας άνθρωπος, του οποίου το σπίτι είχε καεί ολοσχερώς, έλεγε ήρεμα, ότι αυτό το σπίτι το είχε χτίσει με δουλειά τριάντα χρόνων και με δάνεια που είχε καταφέρει να τα ξεπληρώσει κι ότι τώρα, αν και του ήταν δύσκολο να ξαναρχίσει απ' την αρχή, θα το προσπαθήσει. Αλλά εκείνο που του φαινόταν αδιανόητο και πιο οδυνηρό, ήταν ότι μαζί με το σπίτι του κάηκαν όλες οι φωτογραφίες των παιδιών του, από την παιδική τους ηλικία μέχρι τώρα. Θυμήθηκα κάτι ανάλογο που έχω ακούσει από πολλούς πρόσφυγες. Έχοντας διασχίσει σύνορα θανάτου κι έχοντας υποστεί τεράστια σωματική, ψυχολογική και ηθική βία, οι πρόσφυγες αυτοί δεν μπορούσαν να αντέξουν το γεγονός ότι οι συνοριοφύλακες τους είχαν κλέψει/καταστρέψει τα κινητά τους τηλέφωνα, μέσα στα οποία είχαν τις «αναμνήσεις όλης τους της ζωής». Βάζω τη φράση σε εισαγωγικά γιατί σε όλες τις περιπτώσεις ειπώθηκε ακριβώς έτσι.

4 Για το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και τις συνέπειες, η αρθρογραφία και βιβλιογραφία είναι τεράστια. Ενδεικτικά να

αναφέρουμε: Daniel Tanuro, «Μεγα-πυρκαγιές Αυστραλίας: Ένα κλιματικό «tipping point» μπροστά στα μάτια μας», *Περιοδικό Τέσσερα*, 19 Ιανουαρίου 2020, https://tpt4.org/2020/01/19/%ce%b1%cf%85%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1%ce%bb%ce%af%ce%b1-%cf%86%cf%89%cf%84%ce%b9%ce%ad%cf%82-%ce%ad%ce%bd%ce%b1-%ce%ba%ce%bb%ce%b9%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%ac%ce%bb%ce%bc%ce%b1/. Jonathan Neale, «Κλιματική αλλαγή και σοσιαλιστές», *e la libertà*, 22 Ιουλίου 2020, https://www.elaliberta.gr/%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/6558-%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AD%CF%82. Daniel Tanuro, «Πλημμύρες: δεν πρόκειται για φυσική καταστροφή», *e la libertà*, 21 Ιουλίου 2021, https://www.elaliberta.gr/%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/7554-%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%BC%CF%8D%CF%81%CE%B5%CF%82-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%86%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-daniel-tanuro. Daniel Tanuro, «Στο χείλος του γκρεμού: το σενάριο της κλιματικής αλλαγής που παραμελείται», *Περιοδικό Τέσσερα*, 10 Αυγούστου 2021, https://tpt4.org/2021/08/10/%ce%ba%ce%bb%ce%af%ce%bc%ce%b1-%cf%83%cf%84%ce%bf-%cf%87%ce%b5%ce%af%ce%bb%ce%bf%cf%82-%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%b3%ce%ba%cf%81%ce%b5%ce%bc%ce%bf%cf%8d/.

Πηγή: *elaliberta.gr*